

โครงการบรรยายเรื่อง “งานวิจัยแบบชุมชนมีส่วนร่วมโดยใช้แบบจำลองเพื่อนคู่คิด (Companion Modelling)”

1. ชื่อและลักษณะโครงการ

ชื่อโครงการ: “งานวิจัยแบบชุมชนมีส่วนร่วมโดยใช้แบบจำลองเพื่อนคู่คิด (Companion Modelling)”

ลักษณะโครงการ: เป็นโครงการด้านวิชาการของหน่วยงาน

2. หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบโครงการ: หน่วยความร่วมมือทางวิชาการฝรั่งเศส-อนุภูมิภาคุ่ม แม่น้ำโขง ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ผู้ร่วมดำเนินการ: ส่วนบริการงานวิจัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

3. พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านวิชาการสู่สังคม
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการระหว่างประเทศฝรั่งเศสและประเทศไทย

4. หลักการและเหตุผล

โครงการ Companion Modelling for Integrated Renewable Resource Management (CU-CIRAD Commod) เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยเกษตรกรรมเพื่อการพัฒนาชาติ (Centre de coopération internationale en recherche agronomique pour le développement: CIRAD) ประเทศฝรั่งเศส โครงการนี้ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจกระบวนการสร้างแบบจำลอง “ที่เหมือนเพื่อนคู่คิด” (Companion Modelling: Commod) เพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ร่วมกัน อันก่อให้เกิดภูมิปัญญาของชุมชนที่จะเป็นรากฐานของการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นให้ยั่งยืนต่อไป

นักวิจัยกลุ่มหนึ่งได้ใช้เวลาหลายปีร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาแนวทางที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยเป็นที่ยอมรับแก่ทุกฝ่ายโดยพยายามนำเอาเครื่องมือสื่อต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่ง แบบจำลองพฤติกรรมผู้กระทำ (Agent Based Models) และ การสวมบทบาทสมมุติ (Role-playing Games) มาปรับใช้ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจใช้สาธารณสมบัติ (Common property) หรือการร่วมมือร่วมใจในชุมชน การนำเอาแบบจำลองและสื่อแบบการสวมบทบาทสมมุติมาใช้ในขณะนี้ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์และเข้าถึงปัญหาได้อย่างลึกซึ้งและรอบด้าน อีกทั้งยังช่วยให้เข้าใจความยุ่งยากซับซ้อนของสภาพแวดล้อมและสังคมที่ศึกษาอยู่ ซึ่งเป็นที่มาของการสร้าง “แบบจำลองที่เหมือนเพื่อนคู่คิด” (Bousquet, Barreteau และคณะ 1999)

แนวคิดของแบบจำลอง “ที่เหมือนเพื่อนคู่คิด” เน้นที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมวลสมาชิกในชุมชนกับระบบนิเวศที่ซับซ้อน นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องศึกษาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์นั้นอย่างลึกซึ้ง โดยการสร้างแบบจำลองด้วยวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่ประสานกับการเล่นเกมเสมือนจริงก็ประมวลเป็นการสร้างแบบจำลองที่เรียกว่า “แบบจำลองเหมือนเพื่อนคู่คิด (Companion Modelling)” ซึ่งศาสตร์นี้เป็นศาสตร์ใหม่ในประเทศไทย แต่จากการที่ได้มีการประยุกต์ใช้ในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในประเทศไทยแล้ว กรณีศึกษาต่าง ๆ ก็น่าจะเป็นตัวอย่างที่ผู้สนใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติชนิดเกิดขึ้นใหม่จะนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติได้จริงต่อไปเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน สังคมระดับต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในภาวะปัจจุบันนักวิชาการได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากต่อการใช้ “แบบจำลองที่เหมือนเพื่อนคู่คิด” เป็นสื่อในการทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น หน่วยความร่วมมือทางวิชาการฝรั่งเศส-อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญของปรัชญาแนวคิดนี้ จึงได้จัดโครงการบรรยาย เรื่อง “งานวิจัยแบบชุมชนมีส่วนร่วมโดยใช้แบบจำลองเพื่อนคู่คิด (Companion Modelling)” ขึ้น เพื่อให้ให้นักวิจัยและนักวิชาการได้รับรู้แนวคิดใหม่ ๆ ในการทำวิจัย แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างผลงานวิจัยใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพต่อไป โดยได้เรียนเชิญ ดร. อิงอร เทรบุญต์ นักวิชาการและนักวิจัยผู้ทรงคุณวุฒิ มาบรรยายถึงหลักการและประโยชน์ของแนวคิดนี้

5. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด และหลักการของงานวิจัยแบบชุมชนมีส่วนร่วมโดยใช้แบบจำลองเพื่อนคู่คิด (Companion Modelling) เข้ามาช่วย
2. เพื่อให้ทราบว่า Companion Modelling คืออะไร และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
3. เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจให้แก่แก่นักวิจัยหรือผู้สนใจในเบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานวิจัยแบบชุมชนมีส่วนร่วม

6. วิสัยทัศน์

การได้รับฟังแนวคิดหรือตัวอย่างงานวิจัยที่หลากหลายของนักวิจัยที่มีคุณภาพ จะมีส่วนช่วยให้นักวิจัยรุ่นใหม่มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการค้นคว้าวิจัยมากขึ้น

7. กลุ่มเป้าหมาย (จำนวน 30 คน)

1. นักวิจัย และนักวิชาการ
2. นักศึกษา อาจารย์ พนักงาน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

8. ระยะเวลาดำเนินการ

วันอังคารที่ 29 พฤษภาคม 2550 เวลา 08.00-17.15 น.

9. รูปแบบการดำเนินงาน

- เป็นการบรรยายถึงแนวคิด หลักการ และประโยชน์ของการทำงานวิจัยแบบชุมชนมีส่วนร่วม โดยใช้แบบจำลองเพื่อนคู่คิด (Companion Modelling) และอาจจะจัดกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมได้ทดลองเล่นเกมส้อมบทบาทสมมุติ (Role-playing games) เพื่อให้เข้าใจในปรัชญาแนวคิดที่ได้บรรยายไปแล้วมากขึ้น
- บรรยายเป็นภาษาไทย

10. สถานที่ดำเนินงาน/ โครงการ

ห้อง 306 อาคาร D1 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

11. วิทยากร

ดร. อิงอร เทรบุญดี นักวิชาการและนักวิจัยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยแบบชุมชนมีส่วนร่วม ผู้มีประสบการณ์ด้านงานวิจัยกับต่างประเทศ และเป็นอาจารย์ประจำวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดทำโครงการนี้

1. ผู้เข้าร่วมได้รับทราบถึงแนวคิดและหลักการของแบบจำลองเพื่อนคู่คิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ และยังสามารถนำไปเป็นแนวคิดในการทำงานวิจัยด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย
2. ผู้เข้าร่วม โดยเฉพาะนักวิจัยรุ่นใหม่ได้รับทราบแนวทางการทำงานวิจัยโดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย
3. อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการเรียนการสอน
4. สร้างแรงบันดาลใจให้กับอาจารย์และนักศึกษาในเรื่องการศึกษาและค้นหาแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำวิจัย

13. แหล่งทุนในการดำเนินงาน

1. งบดำเนินการตามแผนกิจกรรมของหน่วยฯ ปีงบประมาณ 2550 จำนวนเงินหนึ่งแสนบาท
2. ขอรับการสนับสนุนจากเครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนบน

14. ค่าลงทะเบียน

ผู้เข้าร่วม โครงการ ไม่ต้อง เสียค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียน

15. แผนการปฏิบัติงานโดยรวม

กิจกรรม	มีนาคม 50 สัปดาห์ที่				เมษายน 50 สัปดาห์ที่				พฤษภาคม 50 สัปดาห์ที่				มิถุนายน 50 สัปดาห์ที่			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1. เขียนโครงการเพื่อเสนอและขออนุมัติ																
2. ประชาสัมพันธ์โครงการ																
3. ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง																
4. ส่งจดหมายเชิญเข้าร่วมโครงการ																
5. ติดต่อวิทยากร																
6. จัดเตรียมสถานที่																
7. จัดเตรียมเอกสารประกอบ																
8. รวบรวมรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ																
9. ดำเนินการตามแผน																
10. สรุปผลการดำเนินงาน																